Premierminister Rishi Sunak skal rydde op i det britiske kaos

NYHEDER
SIDE 12

BERLINGSKE
1. SEKTION TIRSDAG 25. OKTOBER 2022

Rishi Sunak er bænkevarmeren, der nu alligevel får en tur på dansegulvet. Valget af den strømlinede rigmand som britisk premierminister afslutter en æra, hvor barometeret har stået på gak og tumult i britisk politik. Nu skal Sunak genoprette tilliden. Men kan han holde sammen på det hele?

Stenrig leder har arvet et mageløst kaos – nu skal han gøre britisk politik kedelig

Af Kalinka Aaman Agger klaa@berlingske.dk

Han sagde det, de ikke gad høre.

Under sommerens formandsopgør med Liz Truss var det 42-årige Rishi Sunak, der med løftet pegefinger talte hendes planer om skattelettelser ned.

Han var sortseeren. Den grå og kedelige duks.

Han ville ikke love de ufinansierede skattelettelser, som andre konservative så som vejen frem, og som vi nu ved var vejen tilbage til kaos.

Nu kan den tidligere finansminister ikke blot sige »hvad sagde jeg«, men også overtage posten som premierminister efter sin tidligere konkurrent.

Det stod klart i går, da Rishi Sunak som den eneste kandidat lykkedes med at samle nok opbakning til at komme i spil til formandsposten for Det Konservative Parti.

Det var ellers tæt på et comeback til Boris Johnson.

Den tidligere premierminister, som aldrig officielt lancerede sin kampagne, trak sig dog sent søndag aften, i erkendelse af at det »simpelthen ikke er den rigtige ting at gøre« og »ikke det rigtige tidspunkt«.

Ifølge Boris Johnson selv havde han de støtter, det krævede for at komme i spil til formandsposten. En påstand, flere britiske medier dog betvivler. Ved at trække sig inden fristen i går undgik han en mulig ydmygelse.

Ekspertise for bordenden

Formandsposten blev ledig, efter at Liz Truss i torsdags meldte sin afgang efter flere ugers økonomisk kaos.

Et kaos, der nu er gået i arv til Rishi Sunak. Og det ligner da også på forhånd en umulig opgave, den nye premierminister står over for. Han skal ikke kun genrejse et parti i store problemer, men også et land, hvis økonomi er i dyb krise.

Hans første opgave bliver her og nu at rette op på de røde tal.

Han forventes – formentlig i samarbejde med den nyligt udnævnte finansminister, Jeremy Hunt – hurtigst muligt at fremlægge en økonomisk plan, der skal sikre mere stabilitet. De konkrete planer fremgår ikke.

En ting er dog sikkert: Ufinaniserede skattelettelser er ikke en del af planerne.

I sin tid som finansminister er Rishi Sunak kendt for at gå op i detaljerne. I sådan en grad, at der blandt hans ansatte var en joke om, at uanset hvor godt de havde briefet ham, var ministeren allerede bedre inde i tingene end dem.

Det er den ekspertise og erfaringen fra hans tidligere arbejde som bankmand og investor, der får eksperter i britiske medier til at vurdere, at Sunak *kan* sikre stabilitet. Han har forudsætningerne for at redde den haltende økonomi, lyder det. Og markederne synes at være enige. Efter at det stod klart, at Sunak har kurs mod Downing Street, er det britiske pund allerede steget.

Når – eller hvis – Sunak får styr på den økonomiske krise, har han et andet problem: den manglende opbakning til det konservative projekt i befolkningen.

Fem konservative premierministre på seks år har ikke ligefrem imponeret. Hvis der var valg i dag, ville Det Konservative Parti miste 335 af deres 357 nuværende pladser i parlamentet. Partiet vil gå fra absolut flertal til kun at blive det fjerdestørste parti.

Da Sunak stillede op mod Liz Truss i sommer, argumenterede han for, at han havde en bredere appel i befolkningen. Han var også den mest populære kandidat blandt parlamentets medlemmer. Det var først, da det var op til partiets 160.000 medlemmer, at han blev fravalgt. Til gengæld er han mere populær i befolkningen over en bred kam.

Jagten på midtervælgerne

Ifølge Sunak vil han kunne vinde nogle af de mange midtervælgere tilbage til Det Konservative Parti – og dermed vinde over Labour ved valget i 2024.

Rishi Sunak er født og opvokset i en indisk middelklassefamilie i Storbritannien. Han er praktiserende hindu, men selvom der er tale om Storbritanniens første ikkehvide premierminister, er der ifølge Spectators Fraser Nelson ikke tale om et »Obama-øjeblik«.

»Storbritannien er ikke besat af race (...). Race har ikke været et problem i hans kampagne,« lyder konklusionen i det britiske magasin.

Hvor Rishi Sunaks baggrund ikke synes at have skabt problemer, har hans privatliv til gengæld.

Han er gift med indiske Akshata Murthy, hvis far er milliardær. Deres forhold kom i foråret i fokus – og var tæt på at spænde ben for Sunaks premierministerdrømme – da det kom frem, at hun har udnyttet et skattehul, hvor man kan slippe for beskatning af udenlandske interesser. Det har betydet, at hun angivelig

Rishi Sunak er gift med indiske Akshata Murthy. Hun er milliardær, og hendes ret til ikke at betale skat i Storbritannien var i foråret tæt på sætte Sunak ud af spillet. Foto: Vickie Flores/EPA/Ritzau Scanpix

har undgået at betale over 180 millioner kroner i skat i Storbritannien.

Det er altså en milliardær, der nu skal lede briterne ud af en økonomisk krise, hvor han skal bede briterne om at spare, hvor de kan. Samtidig er han selv ved at bygge et hus med pool og tennisbaner.

Parrets rigdom har tidligere skabt problemer for Sunak, særligt under coronakrisen, hvor han som finansminister blev beskyldt for ikke at gøre nok for fattige briter i knibe.

Bænkevarmerens chance

Med Rishi Sunak et det et endegyldigt farvel til gak og kaos, men også med folkeligheden, som Boris Johnson var garant for. Og netop der gemmer sig Rishi Sunaks største udfordring:

Fra sin plads ved poolkanten i sin luksusvilla skal han finde en troværdig måde at appellere til den britiske middelklasse, hvoraf mange beskylder ham for at have begået forræderi mod den populære Boris Johnson, fordi Sunak var den første minister, der trak støtten til Johnson.

De konservative fik i sidste ende brug for den erfarne pragmatiker og teknokrat, der før blev dømt ude som kedelig. Nu får bænkevarmeren chancen for at vise sit værd.

Selv Boris Johnsons største støtter, blandt andet Priti Patel, brugte dagen i går på at bakke op om Sunak. Spliden, der længe har hersket i partiet, skal slutte, hvis de vil bevare magten.

Sunak er kommet på en store opgave, hvor han både skal indfri briternes post-Brexit-drømme om en stærk økonomi og holde sammen på skidtet i sit eget parti.

Rishi Sunak har selv advaret om, at det bliver alt andet end sjovt.

Boris Johnson hastede i weekenden hjem fra ferie, da han øjnede et lyncomeback. Men den gik ikke. Foto: Henry Nicholls/Reuters/Ritzau Scanpix

STORBRITANNEIN

Hvordan vil Rishi Sunaks lederskab se ud?

Da Rishi Sunak i weekenden – igen – formelt annoncerede sit kandidatur, sagde han, at Storbritannien var i en »dyb økonomisk krise«. Han lovede derfor at »genoprette vores økonomi, forene vores parti og arbejde for vores land«.

Konkrete politiske tiltag har han dog været sparsom med i denne omgang. Dette har Sunak tidligere har sagt om sine planer som premierminister:

- Modsat Liz Truss ønsker Rishi Sunak ikke at gennemføre ufinansierede skattelettelser. Der kan derfor gå lang tid, før skattelettelser kan blive en realitet, hvilket ellers er en populær mærkesag blandt de britiske vælgere

- Den nye premierminister ønsker at gøre Storbritannien energiuafhængig i 2045, men ønsker samtidig at beholde et forbud mod nye landvindmølleparker.

- Sunak vil sætte et loft over antallet af flygtninge og sikre, at Storbritannien gør, »hvad end det kræver« for at få regeringens Rwanda-program for asylansøgere til at fungere. Han vil også stramme op på definitionen af, hvem der er berettiget til at søge asyl i Storbritannien.

- Den tidligere finansminister bakker op om Storbritanniens støtte til Ukraine. »Hvis jeg bliver premierminister, vil jeg fordoble vores indsats og forstærke vores politik for total støtte til Ukraine, som Boris så dygtigt har ledet,« forklarede han i juli.

- Adspurgt, om transkvinder er kvinder, har Rishi Sunak tidligere svaret nej. Samtidig har han udtalt, at »fordomme mod transpersoner er forkerte«.